

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 8. detsember 2021
(OR. en)

14831/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0390(NLE)

JUSTCIV 192
AGRI 626
IND 381
ENER 552

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	3. detsember 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2021) 746 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooni protokollile (põllumajandus-, ehitus- ja kaevandusseadmetele eriomaste küsimuste kohta) (MAC-protokoll) Euroopa Liidu nimel alla kirjutamise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2021) 746 final.

Lisatud: COM(2021) 746 final

Brüssel, 3.12.2021
COM(2021) 746 final

2021/0390 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooni protokollile
(põllumajandus-, ehitus- ja kaevandusseadmete eriomaste küsimuste kohta) (MAC-
protokoll) Euroopa Liidu nimel alla kirjutamise kohta**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Valitsustevahelisse organisatsiooni UNIDROIT (Rahvusvaheline Eraõiguse Ühtlustamise Instituut) kuuluvad kõik liikmesriigid ning selle organisatsiooni egiidi all võeti novembris 2001 Kaplinnas Lõuna-Aafrika Vabariigis diplomaatilisel konverentsil vastu liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsioon (edaspidi „Kaplinna konventsioon“) ja protokoll õhusõidukite seadmetele eriomaste küsimuste kohta.

Kaplinna süsteemil on paindlik struktuur: selle moodustab raamkonventsioon, milles on sätestatud õigusnormid, mis kehtivad kõikide liikurseadmekategooriate suhtes, ning seda täiendavad eriprotokollid, mis sisaldavad konkreetsete seadmeliikide suhtes kehtivaid erinorme.

Konventsiooniga on ette nähtud normid rahvusvaheliste tagatiste (pandileping, omandireservatsiooni kokkulepe või liisinguleping) andmise ja tagajärgede kohta teatavate liikurseadmekategooriate puhul, mis on kindlaks määratud protokollides, mis käsitlevad järgmisi kategooriaid: õhusõidukid (õhusõidukite plaanerid ja mootorid ning helikopterid), raudteeveerem ja kosmoseseadmed.

Kõnealuste protokollidega võib konventsiooni muuta juhul, kui see on vajalik asjaomase valdkonna eripära arvestades. Seetõttu on iga liikurseadmete kategooria puhul ülimuslikud protokollid, mitte konventsiooni sätted. Riikide konventsioonikohased kohustused võivad erineda sõltuvalt protokollist, millega nad ühinevad. Konventsiooni saab konkreetse liikurseadmete kategooria suhtes kohaldada alles siis, kui asjaomane protokoll on jõustunud, ja seda saab kohaldada ainult kõnealuse protokollid osalisriikide vahel. Sellisel juhul loetakse ja tõlgendatakse konventsiooni ja protokollid koos ühe dokumendina.

Mäetööstuse, põllumajanduse ja ehituse kategooriad on üleüldise tähtsusega ettevõtlusvaldkonnad, eriti arengumaades. Seetõttu ongi UNIDROITi tööprogrammi alates 2006. aastast kuulunud ka liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooni juurde kuuluva neljanda põllumajandus-, ehitus- ja kaevandusseadmetele eriomaseid küsimusi käsitleva protokollid (edaspidi „MAC-protokoll“) ettevalmistamine. Põhjused, miks UNIDROIT tegi ettepaneku koostada neljas protokoll põllumajandus-, ehitus- ja kaevandusseadmete kohta, on kahesugused. Esiteks annab see põllumajanduse, ehituse ja mäetööstuse alal tegutsevatele ettevõtetele võimaluse soetada seadmeid, mida neil muidu poleks võimalik soetada, ja seega võimaldab neil oma tegevust optimeerida. Teiseks annab see nende seadmete tootjatele võimaluse eksportida neid turgudele, mis ilma sellise protokollita jääksid nende jaoks suletuks.

Pärast ettevalmistustöid, sh mitut uurimisrühma koosolekut ja konsultatsioone erasektoriga leidis UNIDROITi nõukogu oma 95. istungjärgul (18.–20. mail 2016), et uurimisgrupi esitatud teksti eelnõu saab pidada küllaldaselt väljatöötatuks, et kutsuda kokku valitsusekspertide komitee.

Valitsusekspertide komitee kaks istungit toimusid Roomas: esimene 20.–24. märtsil 2017 ja teine 2.–6. oktoobril 2017, millel leiti, et protokollid tekst on piisavalt küps, et kutsuda selle vastuvõtmiseks kokku diplomaatiline konverents. ELi, kellel on UNIDROITis vaateleja

staatuse, esindas komisjon ELi kooskõlastatud seisukoha alusel¹. Komisjon esitas 23. augustil 2017 nõukogule soovitus nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba alustada läbirääkimisi MAC-protokolli sõlmimiseks. Nõukogu võttis soovitus² ja direktiivid³ vastu 9. märtsil 2018.

Sellele järgnes 11.–22. novembril 2019 Pretorias toimunud diplomaatiline konverents, kus UNIDROIT võttis ametlikult vastu MAC-protokolli teksti. Komisjon esindas ELi nende protokolli sätete puhul, mis kuuluvad ELi ainuvälispädevusse, 2018. aastal vastu võetud läbirääkimisjuhiste ja 2019. aastal vastu võetud täiendavate läbirääkimisjuhiste⁴ alusel.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

EL on juba võtnud meetmeid seoses Kaplinna konventsiooniga: ta ühines konventsiooni ja selle juurde kuuluva õhusõidukite protokolliga aastal 2009⁵, kirjutas alla raudteeprotokollile aastal 2009⁶ ja kiitis selle heaks aastal 2014⁷.

Seoses kosmoseprotokolliga jälgis komisjon nõukogu poolt 10. veebruaril 2004⁸ vastu võetud läbirääkimisjuhiste põhjal ELi esindades tähelepanelikult ka UNIDROITi valitsusekspertide komitee viit istungjärku, millel arutati liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooni juurde kuuluva kosmoseadmetele eriomaste küsimuste protokolli eelnõu vastuvõtmist, ja osales 2012. aasta diplomaatilisel konverentsil, kus kosmoseprotokoll vastu võeti.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev nõukogu otsuse ettepanek on kooskõlas ELi üldise poliitikaga astuda samme selleks, et rahvusvahelises raamistikus austataks ELi ainuvälispädevust, ühinedes rahvusvaheliste konventsioonidega, mis sisaldavad sätteid, mis on puutumuses ELi ainuvälispädevusega, kui seda võimaldab piirkondlikke majandusintegratsiooni organisatsioone käsitleva klausli olemasolu, mis lubab (nagu ka käesoleval juhul) piirkondlikel majandusintegratsiooni organisatsioonidel rahvusvahelise õiguse aktile alla kirjutada või selle ratifitseerida, või andes ELi liikmesriikidele loa teha seda liidu nimel.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesolev nõukogu otsuse ettepanek põhineb ELi toimimise lepingu artikli 81 lõikel 2 koostoimes artikli 218 lõikega 5, kuna MAC-protokoll on rahvusvahelise õiguse akt. Tsiviil-

¹ Nõukogu dokumendis 7083/17 EU RESTRICTED esitatud ELi seisukoht.

² Nõukogu dokument 5109/18.

³ Nõukogu dokument 6287/18 EU RESTRICTED.

⁴ Nagu esitatud nõukogu dokumendis 13444/1/19 REV 1 EU RESTRICTED

⁵ 2009/370/EÜ: nõukogu 6. aprilli 2009. aasta otsus Euroopa Ühenduse ühinemise kohta liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooniga ja selle protokolliga (õhusõidukite seadmetele eriomaste küsimuste kohta), mis võeti ühiselt vastu 16. novembril 2001 Kaplinnas (ELT L 121, 15.5.2009, lk 3–7).

⁶ 2009/940/EÜ: nõukogu 30. novembri 2009. aasta otsus, mis käsitleb liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooni 23. veebruaril 2007 Luxembourgis vastuvõetud protokollile (raudteeveeremile eriomaste küsimuste kohta) allakirjutamist Euroopa Ühenduse poolt (ELT L 331, 16.12.2009, lk 1–16).

⁷ 2014/888/EL: nõukogu 4. detsembri 2014. aasta otsus liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooni 23. veebruaril 2007 Luxembourgis vastuvõetud protokolli (raudteeveeremile eriomaste küsimuste kohta) Euroopa Liidu nimel heakskiitmise kohta (ELT L 353, 10.12.2014, lk 9–12).

⁸ 5609/04 JUSTCIV 9 TRANS 35 OC 46 RESTREINT UE.

ja kaubandusasjades tehtav õiguskoostöö on reguleeritud ELi toimimise lepingu artikliga 81, mis on seega õiguslikuks aluseks ELi pädevusele selles valdkonnas.

Kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 3 lõikega 2 kuuluvad mõned UNIDROIT MAC-protokolli sätted ELi ainuvälispädevusse, sest nad „*võivad mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala*“.

MAC-protokoll sisaldab sätteid kohtualluvuse, tunnustamise, täitmise ning ajutiste ja kaitsemeetmete kohta, mis võivad mõjutada määruse (EL) nr 1215/2012 (kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades) kohaldamist (MAC-protokolli IX artikkel – *Enne nõude lõplikku kindlaksmääramist rakendatavaid abinõusid käsitlevate sätete muutmise*).

Lisaks sisaldab MAC-protokoll sätteid maksejõuetusega seotud õiguskaitsevahendite ja maksejõuetuse korral antava abi kohta, mis võivad mõjutada määruse (EL) 2015/848 (maksejõuetusmenetluse kohta) kohaldamist (X artikkel – *Abinõud maksejõuetuse korral* ja XI artikkel – *Maksejõuetuse korral antav abi*).

MAC-protokolli VI artiklis (*Õiguse valik*) on sätestatud, et kokkuleppeosalised või sellega seotud garantiilepingu või allutamislepingu osalised saavad valida kohaldatava õiguse. Seega reguleerib see küsimust, mis on hõlmatud 17. juuni 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I).

- **Deklaratsioonid Euroopa Liidu ainupädevusse kuuluvate valdkondade kohta**

XXIV artikli (*Piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon*) kohaselt peab Euroopa Liit MAC-protokollile alla kirjutamise ajal esitama hoiulevõtjale deklaratsiooni, milles täpsustatakse need protokolliga reguleeritavad valdkonnad, mille puhul liikmesriigid on pädevuse Euroopa Liidule delegeerinud. See deklaratsioon on käesolevale ettepanekule lisatud.

Lisaks sellele näevad mitmed MAC-protokolli normid ette või võimaldavad osalisriikidel esitada deklaratsioone protokolli sätete kohaldamise või reguleerimisala või nende rakendamise kohta. Kõik need on vabatahtlikud sätted, mida kohaldatakse üksnes juhul, kui käesoleva protokolli ratifitseerimise, heakskiitmise või sellega ühinemise ajal esitatakse MAC-protokolli XXVIII artikli kohane deklaratsioon (*Deklaratsioonid teatavate sätete kohta*).

Euroopa Liidul on õigus esitada deklaratsioone MAC-protokolli VI, IX, X ja XI artikli kohta, sest nende reguleerimisele kuulub tema ainupädevusse. Kuid nagu on nõutud MAC-protokolli XXVIII artiklis, käsitletakse seda küsimust alles siis, kui Euroopa Liit teeb otsuse kõnealuse protokolli ratifitseerimise, heakskiitmise või sellega ühinemise kohta.

- **Subsidiarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ei kohaldata.

- **Proportsionaalsus**

Käesolev ettepanek on samasugune nagu need, mis võeti vastu teiste Kaplinna konventsiooni protokollide jaoks, ega lähe kaugemale eesmärgist tagada, et MAC-protokolli teatavate sätete puhul järgitakse ELi ainuvälispädevust, ja et liikmesriikidel lubatakse kohaldada omavahel ELi õigust.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Seitsaadik, kui UNIDROIT kutsus septembris 2016 kokku valitsusekspertide komitee esimese nõupidamise, on liikmesriike korrapäraselt teavitatud ja nendega on nõukogu tsiviilõiguse töörühmas (üldküsimumused) konsulteeritud, et kooskõlastada arvamusi ELi seisukoha jaoks. Valitsusekspertide komitee esimeseks nõupidamiseks võetud ELi kooskõlastatud seisukoha võib leida eespool nimetatud nõukogu dokumendist 7083/17 EU RESTRICTED. Lisaks informeeriti liikmesriikide delegaate kohapeal Roomas ELi erakorralisel koordinatsioonikoosolekul. Komisjon andis esimese ja teise istungjärgu tulemustest aru nõukogu tsiviilõiguse töörühmas (üldküsimumused) 2019. aastal. 2018. ja 2019. aastal toimusid täiendavad arutelud seoses läbirääkimisjuhiste vastuvõtmisega, et valmistada ette 2019. aasta novembris toimuv diplomaatiline konverents.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

UNIDROITi nõukogu 93. istungjärgul aastal 2014 lepidi kokku, et kutsutakse kokku uurimisrühm, kellele tehakse ülesandeks valmistada enne nõukogu 95. istungjärku ette MAC-protokolli esimene eelnõu. Uurimisrühm koosneb mitmetest rahvusvahelistest tagatud tehingute õiguse valdkonna ekspertidest ja on 2014. aastast saadik käinud koos neljal korral. Enne valitsusekspertide komitee esimest nõupidamist kutsus UNIDROIT oma liikmesriike ja Kaplinna konventsiooni osalisriike osalema 2. detsembril 2016 poolepäevasel sümposiumil, et arutada projekti olulisemaid aspekte.

Teised algatused toimusid enne diplomaatilist konverentsi, näiteks 12. septembril 2019 Londonis toimunud rahvusvaheline konverents „*MAC-protokoll: õiguslik ja majanduslik kasu riikidele, rahvusvahelisele kaubandusele ja arengule*“, millest võtsid osa ka komisjon ja mitmed liikmesriigid.

Erasektoriga peetud konsultatsioonid näitasid üldist huvi ja toetust MAC-protokollile ning UNIDROIT on enne ja pärast protokollile vastuvõtmist korraldanud mitmeid algatusi, et protokollile kohta teavet anda.

- **Mõjuhinnang**

Nagu ka eelmiste Kaplinna konventsiooni ja selle protokollidega seotud algatuste puhul, ei tehtud ka nüüd eraldi mõjuhinnangut.

Ent nagu eespool märgitud, toimusid UNIDROITi raames intensiivsed konsultatsioonid/eeluuringud, enne kui protokollile eelnõu kallal tehtud tööd peeti piisavalt küpseks, et kutsuda kokku valitsusekspertide komitee esimene nõupidamine.

See töö hõlmas ka 2013. aastal õigusteaduse majandusanalüüsi keskuse (CEAL) teadusdirektori koostatud dokumenti MAC-protokolli võimaliku majandusliku kasu kohta. Augustis 2018 avaldati UNIDROITi egiidi all veel üks MAC protokolli majanduslik hinnang, milles tõsteti esile kasu rahvusvahelisele kaubandusele rahastamisele juurdepääsu parandamise ja krediidiriski vähendamise kaudu.

- **Põhiõigused**

Ei kohaldata

4. MÕJU EELARVELE

Puudub

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei kohaldata

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooni protokollile (põllumajandus-, ehitus- ja kaevandusseadmetele eriomaste küsimuste kohta) (MAC-protokoll) Euroopa Liidu nimel alla kirjutamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 81 lõiget 2 koostoimes artikli 218 lõikega 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liit töötab selle nimel, et luua ühine õigusruum, mille aluseks on kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõte.
- (2) Liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooni protokoll põllumajandus-, ehitus- ja kaevandusseadmetele eriomaste küsimuste kohta (edaspidi „MAC-protokoll”), mis võeti vastu 22. novembril 2019 Pretorias, annab väärtusliku panuse rahvusvahelise tasandi õiguslikku raamistikku. Seetõttu on soovitatav, et kõnealuse dokumendi sätteid hakataks kohaldama võimalikult kiiresti.
- (3) Komisjon pidas Euroopa Liidu nimel läbirääkimisi MAC-protokolli nende osade üle, mis kuuluvad Euroopa Liidu ainupädevusse.
- (4) MAC-protokolli artikli XXII lõikes 1 on sätestatud, et piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid, kelle pädevusse kuuluvad teatavad raudteeprotokolliga reguleeritavad valdkonnad, võivad kõnealusele protokollile alla kirjutada, selle heaks kiita või sellega ühineda.
- (5) MAC protokollis käsitletakse samuti teatavaid küsimusi, mis on reguleeritud määrustega (EÜ) nr 593/2008,¹ (EL) nr 1215/2012² ja (EL) 2015/848³.
- (6) Euroopa Liidul on mõningates MAC-protokolliga reguleeritavates küsimustes ainupädevus.
- (7) MAC-protokolli XXIV artikli lõikes 2 on sätestatud, et piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioon esitab protokollile alla kirjutades, seda heaks kiites või sellega ühinedes deklaratsiooni, milles täpsustatakse nimetatud protokolliga reguleeritavad valdkonnad, mille puhul asjaomase organisatsiooni liikmesriigid on delegeerinud pädevuse kõnealusele organisatsioonile.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrus (EL) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I”) (ELT L 177, 4.7.2008, lk 6).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (ELT L 351, 20.12.2012, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta määrus (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta (ELT L 141, 5.6.2015, lk 19).

- (8) Määrused (EÜ) nr 593/2008, (EL) 1215/2012 ja (EL) nr 2015/848 on Iirimaa jaoks siduvad ning seepärast osaleb Iirimaa käesoleva otsuse vastuvõtmisel.
- (9) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (10) Seepärast tuleks MAC-protokollile liidu nimel alla kirjutada, eeldusel et see hiljem sõlmitakse, ja sellele lisatud deklaratsioon heaks kiita,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu nimel kiidetakse heaks liikurseadmetega seotud rahvusvaheliste tagatiste konventsiooni 22. veebruaril 2019 Pretorias vastu võetud protokollile (põllumajandus-, ehitus- ja kaevandusseadmetele eriomaste küsimuste kohta) (MAC-protokoll) alla kirjutamine.

Protokoll tekst on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Komisjon määrab isiku, kes on volitatud andma liidu nimel hoiule MAC-protokollile allakirjutamise kirja vastavalt artiklis 3 sätestatud tingimusele.

Artikkel 3

MAC-protokollile allakirjutamisel esitab Euroopa Liit koosõlas protokoll nr XXIV artikli lõikega 2 lisas esitatud deklaratsiooni.

Artikkel 4

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*